

L'Estatut té les seves arrels en l'esperit d'un poble. Aquells que el combaten no ho fan sinó en nom d'interessos

LA BATALLA A L'INTERIOR

EL RECTOR DEL MAUSER

En aquesta galeria d'anticatalans il·lustres, avui hi pengem un nou retrat: el de don Miguel de Unamuno.

El senyor de Unamuno no ha tingut paciència per esperar el debat de l'Estatut al Parlament.

Es curiós el cas d'aquest basc, posat a castellà cent per cent. Per Unamuno, Espanya no és sinó la Castella gloriosa i antiga; la de les velles pedres, les planúries inacabables i els herois dels cantares.

Unamuno, atent a les veus del passat, ja el sord als clams del present. Avesat a fixar etimologies, desconeix les derivacions. No pot capir l'existència d'un poble que és partidari d'arrivar les grans preses pretèrites, i que es daleix per viure'n de noves.

El clar enteniment de don Miguel de Unamuno s'emboira del tot en enfocar el plet català. El rector de la Universitat de Salamanca és partidari de no fer cap concessió a Catalunya, com si en comptes d'un servidor de l'esperit, fos un comerciant provincià, preocupat, només, per les tarifes i els impostos.

No temem Unamuno. Per combatre'ns, tant se li endona el barrejar-se amb els més descredits i analfabets representants de la fauna monàrquica. D'aquesta barreja, en partirà més ell que nosaltres.

Manifestacions com les del diumenge passat, palesen el fervor de l'adhesió popular als parlamentaris catalans. Quan els nostres representants facin oír llur veu, les Constituents de la República s'adonaran, per força, que aquella veu no és, sinó, l'eco del gran clam de tot un poble per la seva llibertat.

Seria absurd, però, que visquéssim pendents només a les lluites parlamentàries; que l'emoció d'aquestes ens privés d'adonar-nos de la batalla permanent, la que hem d'entaular i guanyar dins de casa.

No volem pas referir-nos a la competència entre els partits polítics catalans. No és pas aquesta la batalla primordial. La nostra lluita ideal és aquella orientada a la catalanització de Catalunya; a l'expansió de la catalanitat; al guany per a la pàtria, de noves posicions, de noves trinxeres.

L'arma bàsica d'aquest combat de cada dia, és la cultura. La renai-xença del nostre esperit, el nostre retrobament nacional, el devem al desig de fer revivre modernament la passada grandesa catalana.

Cal, doncs, que ens acostumem a considerar com a inseparables el triomf de les nostres reivindicacions i la victòria definitiva de la llengua catalana. Dins d'un espai de temps brevíssim, Catalunya veurà reconeguda i acatada la seva personalitat.

Sabeu ben bé el que representa això? No us burxa la temença que arribi el dia del reconeixement solemne de la nostra personalitat per part dels altres pobles ibèrics; que arribi aquest dia i ens trobem encara amb una part de Catalunya descatlanitzada?

A què les coses no s'esdevinguin així hem de dedicar la millor part dels nostres esforços. És una tasca permanent la del proselitisme. Hem de voler per a nosaltres l'hegemonia de tota la nostra vida.

El nostre gran i particular orgull de partit polític, seria el veure com les entitats de l'Esquerra Republicana van al davant en aquesta batalla a l'interior. Nosaltres hem fet arribar l'emoció catalanista a sectors que n'estaven completament apartats.

Per guiar-nos en aquest camí, comptem amb uns capdavanters exemplars, com són els homes que al Govern de la Generalitat i a la Corporació municipal barcelonina, propulsen les obres de cultura i els centres d'ensenyament.

La campanya contra Catalunya

El senyor Unamuno ha pujat a la tribuna de l'Ateneu de Madrid per a declarar que els catalans estem preparant un atracament al país

MADRID, 29.—A l'Ateneu ha pronunciat una conferència sobre els Estatuts presentats a les Corts Constituents, D. Miguel de Unamuno.

El senyor Unamuno comença dient que vol recollir un estat d'opinió que s'ha format a Espanya, a la formació de la qual ell hi ha contribuït com un altre qualsevol.

Tots sabeu com s'ha polsat a Catalunya un altre estat d'opinió. Un poble no pot contestar amb un sí, o amb un no, una cosa tan complexa com un Estatut, perquè un poble tampoc no se'l pot instruir en la mesura suficient perquè logri assabentar-se del contingut del que va a votar.

L'opinió formada a la resta d'Espanya, ha sorgit no tant pel fons de la qüestió com per la manera com s'ha portat a cap.

Tots sabeu, tots hem oït parlar d'aquella cosa que se'n diu el pacte de Sant Sebastian, una cosa tan misteriosa que encara no hem pogut desentramar perquè cada u ho explica a la seva manera.

Allò s'acordà per un grup d'individus que no representaven ningú, o gairebé ningú.

En quines condicions es féu el pacte? Ningú no ho sap.

Catalunya i en determinades qüestions deixant la via oberta; però la qüestió no s'ha tractat mai públicament, sinó en conciliàbuls a les Comissions i en rodeigs dels passadisos.

Estic convençut que si es vota una cosa o una altra, la lluita continuarà.

A la Comissió de Pressupostos

ELS QUE VOLEN TRABAR LA MARXA DE L'ESTATUT

Madrid, 29. — S'ha reunit aquest matí la Comissió de Pressupostos per a emetre informe sobre les matèries d'Hisenda de l'Estatut.

El senyor Coromines proposà que si d'ací al dijous no estava ultimada l'informe, el dictamen fos lliurat al president de la Cambra per a començar la seva discussió, a reserva de les dades demandades per la Comissió de Pressupostos.

El senyor Calderón i amb ell els senyors Marraco, Villanueva i Fanjul estimaren que com que es tracta d'un afer de tanta transcendència, no era acceptable la proposta del senyor Coromines.

Per la seva part, el president de la Comissió, senyor Vergara, ha indicat que de no rebre la Comissió les dades demandades per tot el dia de demà, el dilluns seria lliurat el dictamen a la Mesa de la Cambra.

Amb el vot en contra dels senyors Calderón, Marraco, Fanjul i Villanueva, ha quedat aprovada la proposició del senyor Coromines.

Avui s'obre una lluita, i jo crec que la lluita és convenient als pobles; però tal com es planteja, pot ocórrer quelcom tràgic: que en una part d'Espanya estiguin sotmesos els espanyols a una doble ciutadania.

Hi ha un problema de Justícia i un altre d'Hisenda. D'aquest jo no n'estic assabentat, però sé, pel que contenen els que saben d'aquestes coses, que amb dades i estadístiques mal portades, el que es cerca és un atracament.

Jo no crec que hi hagi una cultura regional, sinó una sola cultura expressada en llengua nativa, ja sigui basca, catalana o gallega.

Hi ha també moltes èpoques que semblen de creixença de cultura i són d'esgotament, de renaixença, que solament és com el cant del cigne.

Amb Mistral morí, encara que egrègiament, el provençal. Tampoc no es pot parlar d'universitat basca, o catalana, sinó de la Universitat, que és dir una cosa universal.

S'ha forjat una llegenda sobre el centralisme espanyol, menys accentuat que el francès.

Si l'Estatut català fos sotmès a un referèndum, molts dels que el votaren i molts dels que intervenen en els conciliàbuls, votarien en contra, i els que així pretenen és unadeslleialtat per als que el portaren al Parlament.

La pitjor torpitud seria que, per tal d'assegurar una pau tristíssima, no enfrontéssim la qüestió cara a cara.

Que ens conquistin, perquè això solament poden fer-ho en castellà. Una perllongada ovació acollí les darreres paraules de l'orador, el qual fou interromput pels aplaudiments en alguns passatges de la seva conferència.

L'obra de la Comissió Municipal de Cultura

El nou Grup Escolar de Sarrià, per a infants humils i de salut delicada

Des de la propinent setmana, el nou Grup Escolar de Sarrià, situat al carrer del doctor Amigant, quedarà augmentat en un nombre considerable d'alumnes, per acord de la Comissió Municipal de Cultura.

Des de la propinent setmana, el nou Grup Escolar de Sarrià, situat al carrer del doctor Amigant, quedarà augmentat en un nombre considerable d'alumnes, per acord de la Comissió Municipal de Cultura.

Per facilitar que aquests 1.500 escolars que habiten en pisos i barris de Barcelona, qualificats de poc saludables, puguin gaudir dels beneficis que els proporciona la vida a l'aire lliure del nou Grup Escolar de Sarrià, la Comissió de Cultura, En Pere Comes, ha donat tota mena de facilitats per transportar diàriament a Sarrià, des de qualsevol punt de Barcelona, els 1.500 infants esmentats, els quals restaran a l'Escola des de les nou del matí fins a les 5 de la tarda, servint-los per compte de l'Ajuntament, el dinar.

Actualment s'està procedint amb gran activitat, per part de la Comissió de Cultura, a transformar en aules per als escolars, el que havien estat celles dels seus antics ocupants, situades a la façana principal de l'edifici en la qual toca el sol durant tot el dia, amb el fi de no utilitzar pels escolars que en el successiu hi concorren les aules situades al soterrani i a la part Nord de l'edifici que utilitzaven com a classes anteriorment i que els elements tècnics de la Comissió Municipal de Cultura han estimat que no reuneixen cap condició higiènica i pedagògica.

EL SENYOR MACIÀ FA MANIFESTACIONS SOBRE EL MOMENT POLITIC DE CATALUNYA

Diu que en aprovar-se l'Estatut es procedirà immediatament a convocar les eleccions.-En la primera legislatura no s'implantarà encara el vot femení

Ahí, al migdia, el President de la Generalitat, senyor Macià, rebé al seu despatx oficial la visita dels periodistes que fan informació a aquell centre.

Després de saludar-lo, els reporters s'interessaren per la salut de la seva germana monja, a la qual cosa respongué que seguia agreujant-se visiblement.

El senyor Macià manifestà el seu optimisme respecte l'aprovació de l'Estatut al Parlament, afegint que la mobilització dels diputats catalans ha estat gairebé completa. El senyor Sunyol i Garriga —remarcà— no ha pogut desplaçar-se encara a conseqüència de trobar-se al·litat amb 39 graus de febre.

Un reporter preguntà al senyor Macià si podia dir alguna cosa respecte del procediment que s'emprarà a Catalunya en les properes eleccions. El President de la Generalitat manifestà que per estudiar aquest assumpte dilluns vindrà tindrà lloc una reunió de representants dels partits polítics catalans, puix que cal estudiar serenament els diversos sistemes de representació proporcional abans de fer públic el que caldrà adoptar. Aquests representants són els mateixos que assistiren a la reunió de dilluns passat per tractar de l'Estatut. Si per diversos motius no poguessin assistir-hi, nomenaran llurs representants. Vull remarcar—prosseguí el senyor Macià—el meu desig d'escoltar tots els parers abans d'emetre una opinió definitiva. A l'endemà mateix de l'aprovació de l'Estatut us diré concretament el sistema que caldrà emprar. Però no crec que calgui fer-ho amb tal precipitació, sinó assenyalar-ho amb la deguda calma.

Digué, també, que en la propera legislatura no s'implantarà encara el vot femení, puix que encara ell tingui especial interès a què les dones de Catalunya es manifestin, no ho permet la confecció dels cens i retardaria extraordinàriament la reunió del nostre primer Parlament, i, per tant, la ràpida aprovació dels pressupostos. Ja podeu comprendre com és excessiu el retard d'un any pel traspàs de serveis de l'Estat central a la Generalitat. Cal anar de seguida a la convocatòria d'eleccions per acabar d'una vegada amb l'actual estat de coses, i a reunir el Parlament que faci la Constitució i posi en marxa la Catalunya autònoma. Per a procedir a la immediata adap-

tació no hi ha altre camí que emprar el cens electoral actual.

Preguntat quan se celebrarien les eleccions, el senyor Macià digué que probablement dos mesos després d'aprovar-se l'Estatut i que, per tant, les Corts Catalanes es reuniran durant l'estiu.

Finalment el senyor Macià confirmà la notícia de la dimissió del senyor Terradellas en el càrrec de secretari polític. El President tributà grans elogis al senyor Terradellas i remarcà que, sentint-ho molt, s'havia vist obligat a acceptar-li la dimissió en atenció a la tasca intensa i importantíssima que realitza des del Departament de Governació, tasca que li priva d'atendre degudament altres ocupacions. Manifestà que havia estat substituït en el càrrec pel senyor Joan Alavedra, al qual ha reemplaçat el senyor Millàs Raurell. El senyor Macià tingué també uns mots d'elogi per a aquests dos amics nostres, i s'acomiadà afectuosament dels periodistes.

Bé valdrà més que se'n vagi ell...

Madrid, 29. — El senyor Royo Villanova ha rebut un escrit signat per nombrosos electors seus, que li demanen que s'oposi a què s'iniciï tan sols al Parlament, la discussió de l'Estatut català, i que en cas contrari, es retirí de la Cambra.

UN ARMER QUE VENIA CLANDESTINAMENT FUSSELLS-AMETRALLADORA

Bilbao, 29. — El governador ha imposat una penyora de cinc mil pesetes a l'armer Joaquín Franco, incautant-se la policia, per ordre governativa, de les armes que tenia, entre elles de dos fusells-ametralladora.

Se sap que dit armer havia venut altres dos fusells-ametralladora a persones que estaven mancats de llicència d'ús d'armes.

Ha estat tancat l'establiment del susdit armer.